

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1	
Zaangażowanie obywatelskie w kontekście społeczeństwa obywatelskiego	13
Wartości i zachowania obywatelskie sprzyjające działalności związanej z braniem odpowiedzialności za dobro wspólne	15
Troska o dobro wspólne w poglądach etycznych myślicieli wpisujących się w tradycję republikańską i liberalną społeczeństwa obywatelskiego	16
Wzory zachowań i cnót obywatelskich w ujęciu współczesnych autorów	34
Polityczne angażowanie się obywateli	41
Zaangażowanie polityczne w ateńskiej wspólnocie politycznej <i>polis</i> i w republikańskim Rzymie	41
Udział obywateli w życiu politycznym państwa w nurcie republikańskim i liberalnym	45
Współczesne formy zaangażowania politycznego w społeczeństwie obywatelskim	50
Zaangażowanie obywatelskie przez udział w stowarzyszeniach i organizacjach społecznych	52
Działalność zrzeszeniowa społeczeństwa obywatelskiego	52
Tworzenie kapitału społecznego przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego i jego znaczenie dla podejmowania działań o charakterze obywatelskim	58

Przegląd znaczenia pojęcia zaangażowania obywatelskiego w literaturze przedmiotu	65
---	----

Rozdział 2

Aktywność obywatelska w Polsce w świetle wybranych badań empirycznych	71
--	-----------

Stan badań empirycznych dotyczących aktywności obywatelskiej	71
--	----

Postawy wobec demokratycznych procedur oraz aktywne zaangażowanie obywateli (1995)	72
---	----

Badania przeprowadzone w archidiecezji katowickiej (1998)	74
---	----

Praktyki religijne a postawy obywatelskie w świetle badań CBOS (1999)	76
--	----

Uczestnictwo wyborcze a struktura społeczna i postawy polityczne (2001–2009)	78
---	----

Badania w gminach Bojszowy i Wyry (2003)	80
--	----

Rodzinne uwarunkowania zaangażowania politycznego (2005)	83
--	----

Postawy obywatelskie a płeć i miejsce zamieszkania (2009)	85
---	----

Wzrastające uczestnictwo w organizacjach społecznych w świetle badań CBOS (1998–2012)	86
--	----

Uwarunkowania postaw obywatelskich	88
--	----

Rozdział 3

Uniwersytety trzeciego wieku jako instytucje wspomagające rozwój aktywności osób starszych	93
---	-----------

Geneza i rozwój instytucji	94
----------------------------------	----

Uniwersytet trzeciego wieku jako odpowiedź na potrzeby ludzi starszych	104
---	-----

Współpraca uniwersytetów trzeciego wieku ze środowiskiem lokalnym, krajowym i międzynarodowym	113
--	-----

Rodzaje aktywności społecznej podejmowanej przez słuchaczy uniwersytetu trzeciego wieku	118
--	-----

Rozdział 4**Dokonania w zakresie aktywizacji seniorów w badanych placówkach uniwersytetu trzeciego wieku w: Katowicach, Zabrze,****Jastrzębiu-Zdroju, Rudzie Śląskiej, Bytomiu oraz Tychach 123**

Historia powstania 124

Treści kształcenia 127

Sekcje zainteresowań 132

Działalność w środowisku wspierająca dalszy rozwój osób starszych 137

Rozdział 5**Metodologia badań własnych 145**

Pytania i hipotezy badawcze 145

Grupa badawcza 146

Narzędzie badawcze 149

Sposób opracowania wyników 151

Rozdział 6**Stopień zaangażowania politycznego słuchaczy uniwersytetu****trzeciego wieku z uwzględnieniem ich danych osobowych 153**

Wyniki uzyskane w Skali Zaangażowania Politycznego 153

Opis grup słuchaczy silnie i słabo zaangażowanych politycznie na podstawie danych osobowych 156

Rozdział 7**Zainteresowania społeczne 161**

Udział w rozmowach na tematy społeczne 161

Rozmowy na tematy polityczne oraz dotyczące innych zagadnień społecznych prowadzone w gronie przyjaciół i znajomych 161

Rozmowy na tematy polityczne oraz dotyczące innych zagadnień społecznych podejmowane w gronie rodzinnym 164

Słuchanie radia i korzystanie z Internetu 167

Oglądanie programów telewizyjnych 170

Czytelnictwo prasy 173

Rozdział 8

Zaangażowanie społeczne	179
Angażowanie się w rozwiązywanie problemów społecznych uważanych za ważne dla wspólnego dobra	179
Zaangażowanie w działalność charytatywną i wolontariat	182
Aktywne zaangażowanie w mass media	185
Pełnienie funkcji publicznej	190
Udział w organizacjach społecznych	192
Uczestnictwo w związkach, klubach, stowarzyszeniach społecznych oraz w działalności parafii	193
Zakończenie	201
Bibliografia	205
Aneks	217
Załącznik. Kwestionariusz ankiety na temat zaangażowania obywatelskiego słuchaczy uniwersytetów trzeciego wieku	217